

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΕΝΟΣ ΜΗΝΟΣ

Δραματικά σχολαί διὰ τὸ τίποτε. — Ἀπόπειραι πολλαί, ἡθοιοὶς οὐδεῖς. — Ἐρώτησις ἀνευ ἀπαντήσεως. — Θεάτρον καὶ κινηματογράφος. — Κυβέλη καὶ Μπερτίνη. — Ἰδέαι καὶ κίνησις. — Τὰ ὥραια παιδιὰ. — Ποιήματα πολυκροτά. — Οἱ μαλλιαροὶ εἰς τὸν «Παργασόν». — Ἐν ἄρθρον τοῦ Συντάγματος.

ΙΑ κανὲν εἶδος καλλιτεχνίας δὲν κατεβλήθησαν παρ' ἡμῶν τόσον συχνὰ ἀπόπειραι ἀναδείξεως, ἀλλὰ καὶ τόσον ἀτυχεῖς, ὅσον διὰ τὰς δραματικὰς σχολὰς. Μία μεγάλη ἐξεδηλώθη ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν ἐπιθυμία καὶ διδασκόντων καὶ διδασκομένων καὶ

ὅλα κατέληξαν εἰς μηδαμινὰ σχεδὸν ἀποτε εἴσματα. Εἶναι περίεργον τὸ φαινόμενον. Τὸ Ὡδεῖον ἔχει δραματικὴν σχολὴν ἀπὸ τοῦ 1871. Διηλθὸν δι' αὐτῆς ὡς καθηγηταὶ λόγιοι καὶ ἡθοιοὶ ἐκ τῶν ἀρίστων. Τίποτε δὲν ἔδωκεν εἰς τὸ θέατρον ὅλοι οἱ ἡθοιοὶ μᾶς εἶνε αὐτοδίδακτοι. Μετεκομίσθη καὶ ὁ Τρουφιὲς διὰ τὰ φύγη μόλις ἦλθε. Δραματικαὶ σχολαὶ ἰδρύθησαν ἄλλαι ὑπὸ σωματείων, ἄλλαι ἐν Πειραιεῖ, ἄλλαι ἰδιωτικά· ὅλαι ἐφύτοζώσαν. Καὶ ἀπέμεινεν ἀληθινὸ στοιχεῖο τῆς ἀπαγγελίας ὁ Κολόμβος μικροσκοπικῶν ταλέντων Μάρκος Σιγάλας. Κατὰ τὸν λήξαντα μῆνα ἡ Ἀθηναϊκὴ Μαγδολινάτα ἰδρυσεν ἐπίσης δραματικὴν σχολὴν μετὰ τὸν ἀπαραίτητον κ. Θωμ. Οἰκονόμου. Ὁ κ. Πολ. Δημητράκοπουλος προκήρυξε καὶ αὐτὸς τὴν ἰδρυσιν ἰδίᾳς Δραματικῆς σχολῆς μετὰ σκοπὸν ἐνρύτερον διὰ τῆς διδασκαλίας φιλοσοφικῶν μαθημάτων καὶ λογοτεχνικῶν ἀσκήσεων. Φοβοῦμαι ὅτι θὰ ἔχουν τὴν τύχην τῆς δραματικῆς σχολῆς τοῦ κ. Ἰωσήφ. Ἐν τοῦτοις ἔν εἶναι ἀναμφισβήτητον, ὅτι ὑπάρχει ἀπόλυτος ἀνάγκη σοβαρᾶς, πλήρους καὶ συστηματικῆς δραματικῆς σχολῆς πρὸς μόρφωσιν ὅχι ἐρασιτεχνῶν, ἀλλὰ ἡθοιοῦν ἐξ ἐπαγγέλματος. Τίς θὰ εἶνε ἐκεῖνος ὅστις θὰ πραγματοποιήσῃ τὸ ὄνειρον αὐτὸ καὶ πότε;

Θέατρον ἢ κινηματογράφος; Μ' ὅλον τὸν ὑπολαβάνοντα μεταξὺ τῶν δύο αὐτῶν θεατρικῶν εἰδῶν—τοῦ ἐνὸς φλυάρχου, τοῦ ἄλλου βωβοῦ—ἀνταγωνισμόν, ὅστις δὲν εἶνε μόνον καλλιτεχνικός, ἀλλὰ καὶ οἰκονομολογικός, ὁ κόσμος δὲν θὰ ἐγκαταλείψῃ ποτὲ τὸ ἔν διὰ τὸ ἄλλο. Καὶ παρέστημεν εἰς ἔν πείραμα. Τὰ ἴδια ἔργα παιζόμενα σχεδὸν ταυτοχρόνως καὶ ἐπὶ τῆς σκηνῆς καὶ ἐπὶ τῆς ὁθόνης. Ποῖα πρέπει νὰ προτιμήσωμεν; Τὰ πρόσωπα τὰ δρῶντα ἢ τὰ πρόσωπα τὰ κινούμενα; Ἡ «Κυρία μετὰ τὰς Κομελίας», ἡ «Νανά», ἡ «Βρυσούλα», ἡ «Δορίνα» ἐπαίχθησαν καὶ εἰς τὸν κινηματογράφον καὶ ἀπὸ τὴν κ. Κυβέλην. Διὰ τὰ εἶμαι δίκαιος, θὰ ὁμολογήσω ὅτι κάθε παίξιμο εἶχεν ἴδιον ἐνδιαφέρον. Εἰς τὸν κινηματογράφον ἡ ὑπόθεσις ἐκτυλίσσεται εἰς γενικωτάτας γραμμάς, περισσότερον ψυχολογικῶς παρὰ φιλολογικῶς. Τὸ περιβάλλον ἐδῶ εἶνε ἐλκυστικώτατον τοπεῖα, διάκοσμος, ποικιλία εἰς τὰς ἐναλλαγὰς τῶν σκηνῶν, τουαλέτται, θέαμα,

Εἰς τὸ θέατρον τὸ πᾶν εἶνε ἡ ὁμιλία, ἡ ζωντανὴ ἐκδήλωσις. Ὀλίγη κίνησις, πολλὴ ἐκφρασις. Τὰ λόγια τοῦ συγγραφέως, ἡ ζωὴ τοῦ πνεύματος καὶ τοῦ αἰσθητήματος πλημμυρεῖ τὴν σκηνήν. Αἱ ἰδέαι—ἡ ψυχὴ ἐνὸς ἔργου—κυριαρχοῦν. Εἰς τὸν κινηματογράφον ὀλίγα μόνον ψυχραὶ γραμμαὶ μᾶς βοηθοῦν εἰς τὴν κατανόησιν τῶν σκηνῶν—καὶ αὐταὶ ἐνίοτε περιτταί. Προσθέσατε καὶ τὴν μουσικὴν—τὴν συνηθέστατα ἄλλως ἐκτελοῦσαν συνθέσεις ἀκατάλληλους πρὸς τὰς ἐκτυλισσόμενας σκηνάς, καὶ ἔχετε τὸν ἰσολογισμόν, ὅστις μᾶς ἀποδεικνύει ὅτι καὶ τὸ θέατρον καὶ ὁ κινηματογράφος ἔχει ἕκαστον τὴν ἀξίαν του καὶ ὅτι διὰ τὰ εἶναι κανεὶς ἐντελὲς εὐχαριστημένος πρέπει νὰ βλέπῃ—ὅσάκις τύχῃ—τὸ ἔργον καὶ εἰς τὰ δύο θεαματικὰ κέντρα. Ἡ «Βρυσούλα» τοῦ Μπράκο λ.χ. ἦτις ἐπαίχθη ἐκτάκτως καλὰ ἀπὸ τὴν κ. Κυβέλην καὶ φυσιογνωμικῶς ἐπίσης πολὺ καλὰ ἀπὸ τὴν Μπερτίνη, ὑπέρξε διπλὴ ἀπόλαυσις, δι' ὅζους παρηκολούθησαν, καὶ τὰς δύο ἐμφανίσεις.

Ὁ κ. Ματσούκας ἂν ἔπαινε ἀπαγγέλλον δημοσίᾳ, ἐργάζεται πάντοτε διὰ τὸ τελευταῖον—χρονολογικῶς—ποιήματ' αὐτοῦ, τὸν Λευκὸν Σταυρόν. Διότι ὁ Ματσούκας ἔγραψε ποιήματα—στίχους, ἀλλ' ἔγραψε μετὰ μεγαλειότητος ἐπιτυχίας ποιήματα πύρινα, μεγαλόπνευστα—τορπιλικόν, πυρροβολαρχίαν, Λευκὸν Σταυρόν. Διὰ τὰ ἐνισχύσῃ τοὺς γάμους τῶν ἀπύρων παρθένων, αἱ ὥραϊς τὸ πένθος ἐνὸς ἡρώϊκου θανάτου πατρὸς ἢ ἀδελφοῦ, ἐφαγτάσθη ἐν ἐξ ἴσου ποιητικὸν μέσον. Νὰ κινηματογραφῇ τὰ ὥραιότερα παιδιὰ τῶν Ἀθηνῶν καὶ νὰ τὰ προβάλῃ εἰς παραστάσεις, ὧν αἱ εἰσπράξεις θὰ διατεθοῦν διὰ τὸ ταμεῖον τῆς προικίσσεως τῶν ὀρφανῶν τοῦ πολέμου. Ἡ ἔμπνευσις, ὡς προσελθοῦσα ἀπὸ ἑνα Ματσούκαν εἶνε ποιητικὴ καὶ δὲν ὑπολείπεται ἤδη ἢ νὰ προσέλθουν τὰ εὐμορφα παιδιὰ—συμβουλευόμενα πάντοτε τὸν καθρέπτην των—καὶ νὰ ποζάρουν πρὸ τοῦ φακοῦ. Ἡ εὐμορφία των θὰ δημιουργήσῃ νέους Ἑλλήν. οἴκους καὶ θὰ ἀσφαλίσῃ τὴν εὐτυχίαν πονεμένων καρδιῶν. Εἶνε ἡ μόνη ἴσως φορὰ ποῦ ἡ εὐμορφία γίνεται ἀφορμὴ ὅχι ἐγκλημάτων ἀλλὰ εὐεργεσίας.

Εἰς τὴν ἐν τῷ «Παργασόν» διάλεξιν τοῦ ὁ κ. Πῶπ ὁμιλῶν διὰ τὰς κωμωδίας αἱ ὁποῖαι παρῶν τὰς γλωσσικὰς ὑπερβολὰς, ἤλεγξεν εὐγλωττῶς τὰς προσπαθείας τῶν μαλλιαρῶν ὅπως εἰσάξουν καὶ εἰς τὰ σχολεῖα τοὺς παρεφθαρμένους τύπους τῆς γλώσσης. Ὁ κίνδυνος εἶνε ἐθνικὸς καὶ ἐπεὶ οἱ σηματοφόροι τοῦ μαλλιαρισμοῦ εἰσέδυσαν εἰς διοικητικὰς θέσεις, αἱ ὁποῖαι τοὺς ἐπιτρέπουν νὰ ἐπιβάλλουν τὰς γνώμας των εἰς τοὺς λειτουργοὺς τῆς ἐκπαιδεύσεως, πρέπει ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας νὰ μὴ παρασυρθῇ ἐκ κακοβούλων εἰσηγήσεων, ἀλλὰ νὰ ἀποβλέψῃ μᾶλλον εἰς τὸ ἄρθρον τοῦ Συντάγματος, τὸ ὁποῖον περιεφρούρησε τὸ ἐθνικὸν κειμήλιον—τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν—ἀπὸ τὰς ὑπονομεύσεις, εἰς αἷς ἐκ στρεβλῆς ἀντιλήψεως ἢ ρεκλαμομανίας προβαίνουν οἱ Ψυχαρισταί.

ΔΑΦΝΙΣ